

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. № 4.

ISSN 2307-2156

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.4.25>

УДК 338.246:330.34

I. В. Довгопол,

аспірант кафедри менеджменту та адміністрування,

НУ «Чернігівська Політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-5240-9515>

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

I. Dovhopol,

PhD student of the Department of Management and Administration,

Chernihiv Polytechnic National University

FINANCIAL AND ECONOMIC SUPPORT OF SECURITY MEASURES IN TERRITORIAL COMMUNITIES

У статті досліджено особливості фінансово-економічного забезпечення заходів безпеки у територіальних громадах України. Визначено, що ефективне функціонування системи цивільного захисту залежить від раціонального формування та використання фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію заходів із запобігання та реагування на надзвичайні ситуації.

Обґрунтовано, що територіальні громади мають вагомую роль у забезпеченні безпеки населення. На місцевому рівні здійснюється організація заходів запобігання, функціонування аварійно-рятувальних служб, підготовка населення до дій у надзвичайних ситуаціях та ліквідація їх наслідків.

Встановлено, що ефективність функціонування системи безпеки територіальних громад залежить від розвитку інституційної спроможності місцевого самоврядування. Проаналізовано структуру джерел фінансування заходів цивільного захисту. Обґрунтовано, що роль вагому роль мають кошти державного та місцевих бюджетів, міжбюджетні трансферти, субвенції та фінансові ресурси суб'єктів господарювання та міжнародна технічна допомога.

Досліджено динаміку видатків державного бюджету на фінансування інституцій сектору безпеки та цивільного захисту. Визначено тенденцію до зростання бюджетних видатків у зазначеній сфері, що зумовлено посиленням безпекових викликів та необхідністю підвищення рівня готовності системи реагування на надзвичайні ситуації. На основі застосування інструментів трендового аналізу досліджено динаміку фінансування Державної служби України з надзвичайних ситуацій та визначено перспективи подальшого зростання бюджетних видатків на забезпечення функціонування системи цивільного захисту.

Обґрунтовано, що підвищення ефективності фінансово-економічного забезпечення заходів безпеки потребує впровадження сучасних підходів до бюджетного планування, використання програмно-цільового методу формування бюджетів, розвитку партнерства з суб'єктами господарювання та залучення міжнародної фінансової допомоги. Реалізація зазначених заходів сприятиме зміцненню інституційної спроможності територіальних громад, підвищенню рівня їх готовності до реагування на надзвичайні ситуації та формуванню стійкої системи цивільного захисту в Україні.

The article examines the features of financial and economic support for security measures in territorial communities of Ukraine. It is determined that the effective functioning of the civil protection system depends on the rational formation and use of financial resources aimed at implementing measures to prevent and respond to emergencies. It is substantiated that territorial communities play a significant role in ensuring the safety of the population. At the local level, prevention measures are organized, emergency services operate, the population is prepared for actions in emergencies and the elimination of their consequences.

It is established that the effectiveness of the functioning of the security system of territorial communities depends on the development of the institutional capacity of local self-government. The structure of sources of financing civil protection measures is analyzed. It is substantiated that the state and local budgets, inter-budgetary transfers, subventions and financial resources of business entities, and international technical assistance play a significant role.

The dynamics of state budget expenditures on financing institutions in the security and civil protection sector are investigated. A trend towards an increase in budget expenditures in this area has been identified, which is due to the intensification of security challenges and the need to increase the level of readiness of the emergency response system. Based on the use of trend analysis tools, the dynamics of financing the State Emergency Service of Ukraine have been studied and the prospects for further growth in budget expenditures to ensure the functioning of the civil protection system have been identified.

It has been substantiated that increasing the efficiency of financial and economic support for security measures requires the implementation of modern approaches to budget planning, the use of a program-targeted method of budget formation, the development of partnerships with business entities and the attraction of international financial assistance. The implementation of these measures will contribute to strengthening the institutional capacity of territorial communities, increasing their level of readiness to respond to emergencies and the formation of a sustainable civil protection system in Ukraine.

Ключові слова: цивільний захист, територіальні громади, фінансово-економічне забезпечення, публічне управління, безпека населення, державний бюджет, децентралізація.

Keywords: civil protection, territorial communities, financial and economic support, public administration, public safety, state budget, decentralization.

Вступ. Фінансово-економічне забезпечення заходів безпеки у територіальних громадах є важливою складовою ефективного функціонування системи публічного управління у сфері цивільного захисту. Здійснення дієвого формування та розподілу фінансових ресурсів для реалізації заходів безпеки на місцевому рівні особливо актуалізується в контексті дії воєнного стану. Територіальні громади є основою у забезпеченні безпеки населення, оскільки саме на місцевому рівні здійснюється безпосередня організація превентивних заходів, реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків. У зв'язку з цим фінансово-економічне забезпечення заходів безпеки має ґрунтуватися на принципах достатності, стабільності, цільового використання коштів та ефективності управління фінансовими ресурсами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансово-економічного забезпечення заходів безпеки в територіальних громадах є предметом дослідження багатьох національних та зарубіжних науковців. Зокрема, М. В. Андрієнко, П. І. Гаман та П. М. Гордєєв [1] розглядають систему цивільного захисту України в межах реалізації безпекової функції держави.

Питання інституційних трансформацій системи публічного управління в умовах воєнного стану визначено у працях В. В. Борщевського, О. Б. Василиці та Є. Е. Матвєєва [2]. Організаційно-економічні аспекти функціонування системи цивільного захисту досліджено І. П. Іванченко [5], визначено важливість імплементації зарубіжного досвіду.

В продовження, А. О. Рогуля визначає роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні безпеки територіальних громад. У контексті

децентралізації влади питання розвитку системи цивільного захисту досліджують В. Михайлов, Ю. Ковровський та П. Волянський [8], які підкреслюють необхідність створення дієвих механізмів фінансового забезпечення безпекових заходів на місцевому рівні. Дослідники В. Коробкін та Я. Яковлєва [7] визначають необхідність підвищення спроможності територіальних громад до реагування на надзвичайні ситуації через розвиток фінансових механізмів підтримки місцевих безпекових програм.

Аналіз наукових джерел свідчить, що ефективність забезпечення безпеки територіальних громад залежить від удосконалення фінансово-економічних механізмів функціонування системи цивільного захисту, розвитку інституційної спроможності місцевого самоврядування та впровадження сучасних підходів до управління ризиками надзвичайних ситуацій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є визначення стану фінансово-економічного забезпечення заходів безпеки в територіальних громадах.

Задля досягнення поставленої мети важливим є виконання наступних завдань:

- дослідити дефініцію «цивільного захисту» та його структуру;
- здійснити аналіз поточного стану фінансування безпекових заходів;
- обґрунтувати перспективні напрями розвитку цивільного захисту в межах територіальних громад.

Виконання поставлених завдань сприятиме аналізу поточного стану розвитку галузі та визначенню перспективних напрямів удосконалення цивільного захисту у територіальному розрізі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система фінансового забезпечення заходів безпеки у територіальних громадах формується на основі поєднання різних джерел фінансування, серед яких важливу роль відіграють кошти державного бюджету, місцевих бюджетів, державні субвенції, міжбюджетні трансферти, фінансові ресурси суб'єктів господарювання та

міжнародна технічна допомога. Основним джерелом фінансування заходів цивільного захисту на місцевому рівні виступають кошти державного та місцевих бюджетів. Напрями розподілу відповідних ресурсів є утримання відповідних служб, розвиток матеріально-технічної бази, підготовку персоналу, а також реалізацію програм у сфері безпеки та захисту населення. У межах бюджетного процесу головні розпорядники бюджетних коштів здійснюють планування та розподіл фінансових ресурсів відповідно до пріоритетів розвитку громади, враховуючи наявні ризики та потенційні загрози.

Важливим елементом фінансово-економічного забезпечення заходів безпеки є формування та реалізація місцевих програм у сфері цивільного захисту. Такі програми передбачають комплекс заходів, спрямованих на підвищення рівня готовності громади до реагування на надзвичайні ситуації, модернізацію систем оповіщення населення, розвиток інфраструктури укриттів, забезпечення аварійно-рятувальних підрозділів необхідним обладнанням, а також проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення. Фінансування зазначених програм здійснюється за рахунок бюджетних коштів, що дозволяє забезпечити системний підхід до вирішення завдань безпеки та мінімізації ризиків для життєдіяльності населення.

Вагомим джерелом фінансування діяльності в межах цивільного захисту є фінансові ресурси державного бюджету України. Державний бюджет здійснює фінансування територіальних громад для реалізації пріоритетних заходів у сфері цивільного захисту, зокрема щодо створення сучасних систем оповіщення, розвитку пожежно-рятувальної інфраструктури, облаштування захисних споруд цивільного захисту та підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення відповідних служб [3]. Відповідний напрям фінансування з державного бюджету сприяє вирівнюванню фінансових можливостей різних громад та забезпечує більш ефективне функціонування системи безпеки на національному рівні.

Важливим є підвищення ефективності фінансово-економічного забезпечення заходів безпеки в межах залучення позабюджетних ресурсів. Такими джерелами фінансування є кошти підприємств, установ та організацій, які функціонують на території громади та спрямовують фінансування на покращення безпечних умов в межах певних територіальних громад. Взаємодія органів місцевого самоврядування з суб'єктами господарювання здійснюється у формі партнерських програм, спільних інвестиційних проєктів або реалізації заходів соціальної відповідальності бізнесу [2]. Пріоритетними є грантові програми міжнародних організацій та фінансова допомога від іноземних партнерів, спрямована на розвиток системи цивільного захисту, модернізацію інфраструктури безпеки та підвищення спроможності громад до реагування на кризові ситуації.

Станом на тепер доцільним є підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами, що спрямовуються на забезпечення безпеки територіальних громад. Це передбачає впровадження сучасних підходів до бюджетного планування, використання програмно-цільового методу формування місцевих бюджетів та застосування інструментів стратегічного планування розвитку громади. Зокрема, інтеграція заходів безпеки до стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад дозволяє забезпечити комплексність управлінських рішень та підвищити результативність використання фінансових ресурсів.

Також необхідним є забезпечення прозорості та підзвітності у використанні коштів, спрямованих на реалізацію заходів безпеки. Впровадження механізмів громадського контролю, відкритості бюджетної інформації та участі громадськості у процесі прийняття рішень сприяє підвищенню довіри населення до органів місцевого самоврядування та забезпечує більш ефективне використання фінансових ресурсів [6]. Крім того, використання цифрових інструментів управління бюджетними коштами дозволяє підвищити оперативність контролю за їх використанням та забезпечити більш раціональне планування витрат.

Отже, фінансово-економічне забезпечення заходів безпеки у територіальних громадах є складною багатокомпонентною системою, що поєднує бюджетні та позабюджетні джерела фінансування, інституційні механізми управління та інструменти стратегічного планування. Ефективне функціонування цієї системи сприяє підвищенню рівня безпеки населення, зміцненню спроможності громад до реагування на надзвичайні ситуації та формуванню стійкого соціально-економічного розвитку територій. Посилення ролі місцевого самоврядування в контексті впливу механізму децентралізації визначає фінансово-економічного підґрунтя для реалізації заходів безпеки. У цьому контексті, фінансове забезпечення є ефективним елементом функціонування системи цивільного захисту та гарантування безпеки життєдіяльності населення.

Розглянемо та проаналізуємо стан фінансування напрямів діяльності в межах цивільного захисту більш детально.

Таблиця 1. Видатки державного бюджету на фінансування цивільного захисту в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів, 2021-2025 рр., млрд грн

Головний розпорядник бюджетних коштів	2021	2022	2023	2024	2025
Міністерство внутрішніх справ України	105.54	347.78	55.60	483.24	603.22
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	18.17	52.33	54.82	55.60	53.97
Національна поліція України	39.51	109.30	111.39	123.10	137.57
Національна гвардія України	15.42	101.20	142.66	168.14	217.51

Джерело сформовано автором на основі [4]

Аналіз видатків державного бюджету свідчить про зростання бюджетного фінансування органів сектору безпеки, в контексті забезпечення заходів цивільного захисту. Найбільший обсяг видатків розподілено в межах Міністерства внутрішніх справ України. Така динаміка зумовлена посиленням безпекових викликів та необхідністю підвищення ресурсного забезпечення відповідних інституцій в умовах дії воєнного стану.

Реалізацію заходів цивільного захисту забезпечує Державна служба України з надзвичайних ситуацій. В досліджуваний період фінансування ДСНС України зросло з 18,17 млрд грн до понад 53 млрд грн. Відповідна динаміка видатків пов'язана з розширенням обсягів аварійно-рятувальних робіт, ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій та підвищенням готовності системи реагування [4].

Фінансове забезпечення Національної поліції України та Національної гвардії України має стійку тенденцію до зростання, що відображає посилення їх ролі у забезпеченні громадської безпеки, стабільності територій та участі у заходах реагування на кризові ситуації. Загальна тенденція збільшення бюджетних видатків свідчить про посилення державної підтримки системи цивільного захисту в умовах сучасних безпекових викликів зумовлених дією воєнного стану.

Серед інститутів, що входять у підпорядкування Міністерству внутрішніх справ України, а саме Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Національна поліція України, Національна гвардія України, найбільшу питому вагу у фінансуванні у 2025 році має Національна гвардія України – 53,18 %. На другому місці Національна поліція України – 33, 63%. Найменшу питому вагу фінансування має Державна служба України з надзвичайних ситуацій – 13,19%. Графічне зображення відповідних аналітичних даних представлено на рисунку 1.

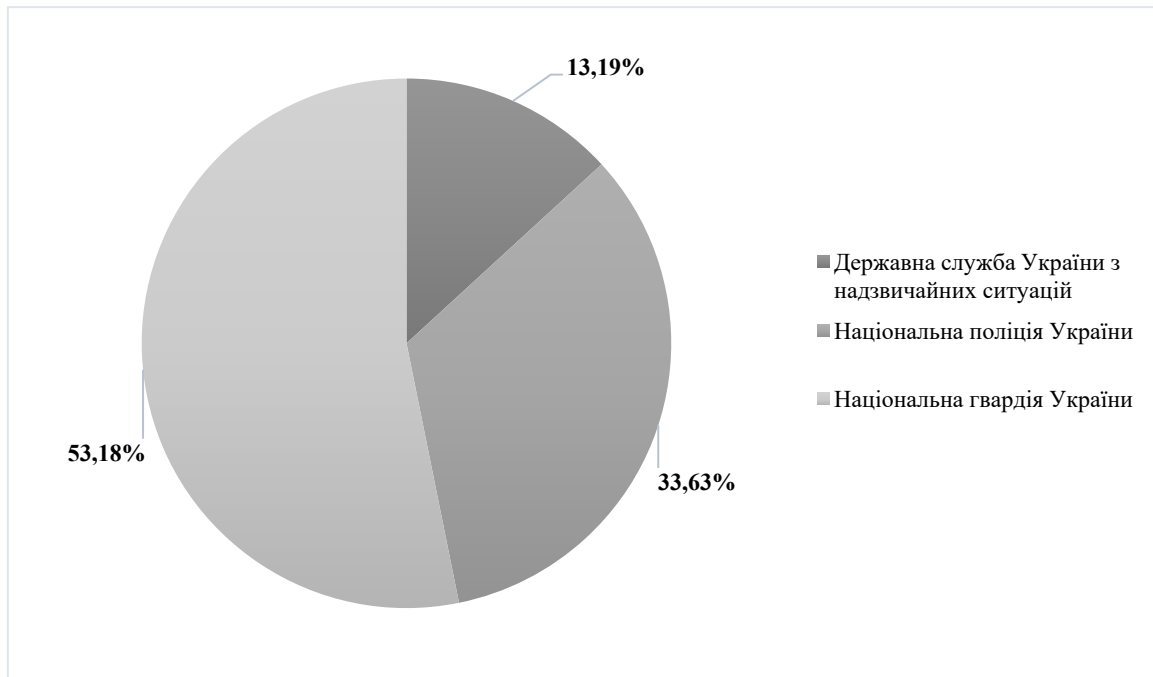

Рис. 1. Питома вага видатків силових структур цивільного захисту у структурі видатків Державного бюджету України у 2025 р., %

Джерело сформовано автором на основі [4]

Варто зазначити, що Державна служба України з надзвичайних ситуацій є першочерговим інститутом реалізації принципів цивільного захисту. Проте, на фінансування ДСНС України виділено найменшу частку фінансування серед досліджуваних інститутів. Це свідчить про дисбаланс у структурі бюджетного забезпечення суб'єктів сектору безпеки та цивільного захисту. У відповідному контексті актуалізується необхідність посилення фінансової підтримки інституцій, що безпосередньо здійснюють заходи реагування на надзвичайні ситуації. Посилення рівня ресурсного забезпечення відповідних інститутів сприятиме зміцненню їх інституційної спроможності та підвищенню ефективності реагування на надзвичайні ситуації. Відповідний підхід є вагомोю передумовою підвищення рівня безпеки населення та стійкості територіальних громад.

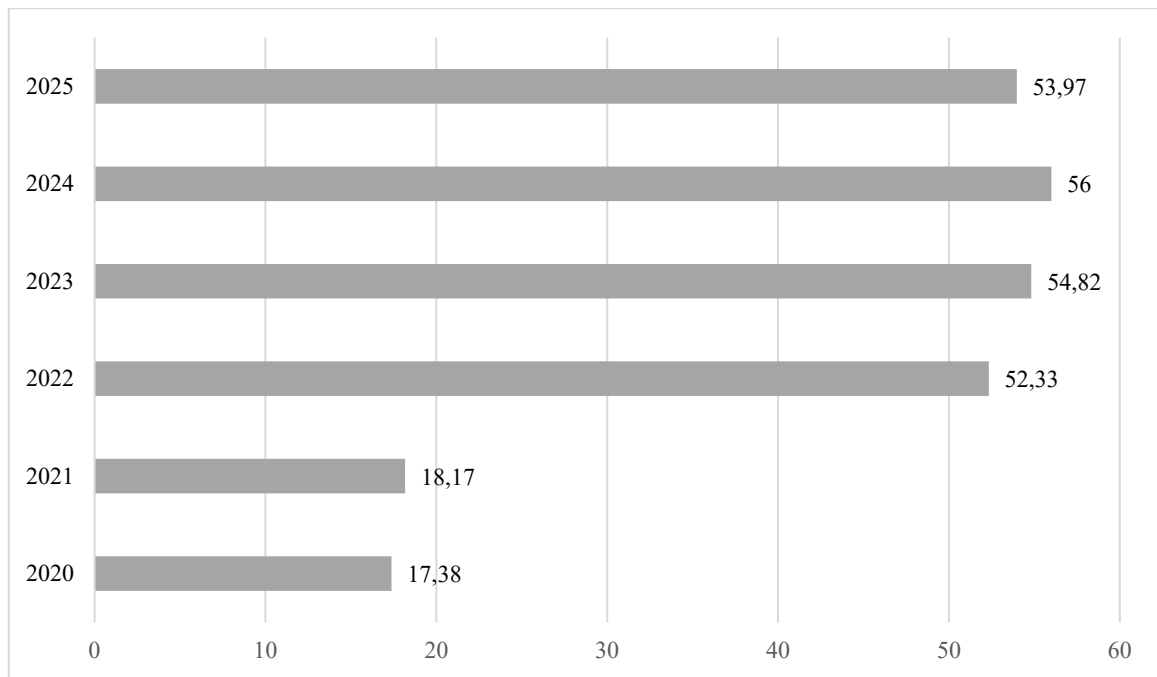

Рис. 2. Загальна динаміка видатків Державного бюджету на ДСНС з 2020-2025 рр., млрдгрн

Джерело сформовано автором на основі [4]

Загальна динаміка видатків Державного бюджету на ДСНС впродовж досліджуваного періоду свідчить про зростаючу тенденцію фінансування напрямку цивільного захисту. У 2025 році спостерігається незначне скорочення видатків, що пов'язано із оптимізацією видатків бюджету та направлення більшої валової частки видатків на оборону [4].

Задля виявлення загальної тенденції зміни досліджуваного показника та оцінки можливостей розвитку його подальшої динаміки доцільним є застосування інструментів трендового аналізу. Застосування лінії тренду здійснюється з використанням інструментів програмного забезпечення Microsoft Excel, компонента «Аналіз даних».

Методологічна основа враховує формалізацію часових рядів та визначення залежності видатків бюджету на ДСНС від року спостережень. Використання трендової моделі сприяє виявленню закономірностей у динаміці показника та створює аналітичну основу для здійснення прогностичних оцінок на майбутні періоди.

У межах дослідження на основі статистичних даних за 2020–2025 роки було побудовано лінію тренду, що відображає загальну тенденцію зміни відповідного показника. Такий підхід сприяє візуалізації динаміки його розвитку та здійснення екстраполяції отриманої тенденції для оцінки можливих значень у середньостроковій перспективі.

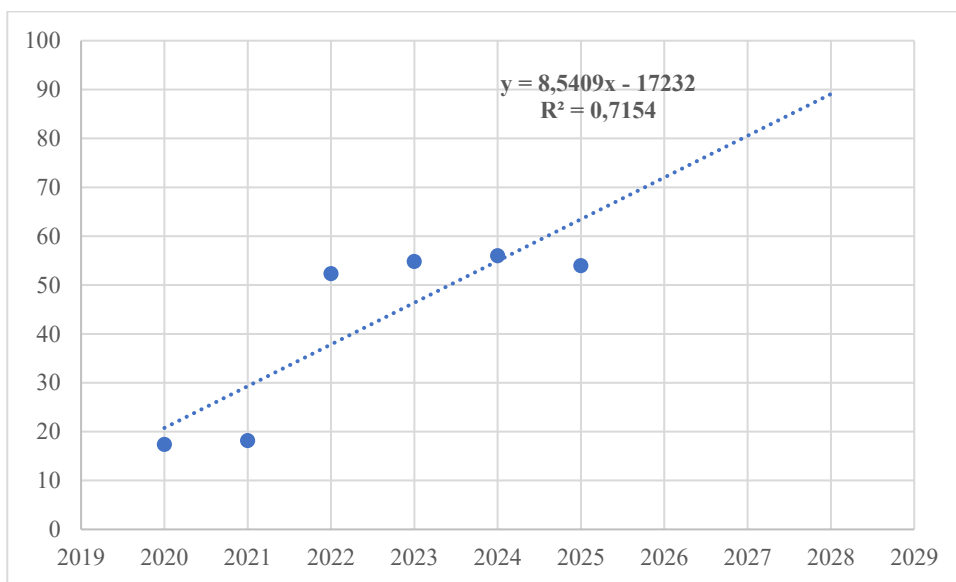

Рис. 3. Лінійна трендова модель динаміки видатків державного бюджету на ДСНС України, 2020-2029 рр., млрд грн

Джерело: розроблено автором

Розроблена модель визначає результати побудови лінійної трендової моделі динаміки видатків державного бюджету на фінансування ДСНС України у 2020–2029 рр. Формула регресійної моделі є:

$$y = 8,5409x - 17232,$$

Отримана формула визначає наявність чіткої висхідної тенденції зростання обсягів фінансування відповідної сфери. Аналіз фактичних даних за 2020–2025 рр. показує, що у 2020–2021 роках рівень бюджетних видатків на ДСНС України залишався відносно невисоким, порівняно з іншими напрямками фінансового забезпечення з державного бюджету.

Початок повномасштабного вторгнення посилив систему фінансування напряму цивільного захисту, що сприяло зростанню обсягів фінансування. У період 2022-2025 рр. показник фінансування зберігається на стабільно

високому рівні, що свідчить про зростання пріоритетності фінансування заходів цивільного захисту.

У розробленій моделі, коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,7154$ характеризує достатній рівень достовірності побудованої моделі та вказує на те, що близько 71,5 % варіації показника пояснюється часовим фактором. Це дає підстави використовувати дану модель для попередньої оцінки перспективної динаміки видатків. Розроблена лінії тренду на 2026–2029 рр. визначає ймовірність подальшого зростання бюджетного фінансування ДСНС України, що характеризуватиметься збереженням високих безпекових ризиків та необхідністю модернізації інфраструктури цивільного захисту.

Отже, результати трендового аналізу визначають стійку тенденцію збільшення обсягів бюджетних видатків на забезпечення функціонування системи цивільного захисту та посилення фінансового забезпечення діяльності ДСНС України.

Аналіз структури бюджетних програм Державної служби України з надзвичайних ситуацій визначає показники фінансового забезпечення функціонування органів та підрозділів цивільного захисту. Основна частина бюджетних ресурсів спрямована на забезпечення оперативної діяльності, підготовку кадрів та матеріально-технічне забезпечення системи реагування на надзвичайні ситуації, що визначає пріоритетність практичних заходів цивільного захисту у структурі фінансування.

Фінансові ресурси спрямовані на реалізацію окремих спеціалізованих напрямів діяльності, зокрема гідрометеорологічного забезпечення, науково-технічних досліджень та розвиток інфраструктури, технічної бази служби. Наявність програм, пов'язаних із гуманітарним розмінуванням та модернізацією навчально-тренувальних об'єктів, визначає адаптацію системи цивільного захисту до сучасних безпекових викликів. Загальний рівень виконання бюджетних програм визначає достатньо високий ступінь реалізації запланованих фінансових заходів у сфері цивільного захисту.

В контексті децентралізації повноважень, вагома частка функцій в межах цивільного захисту передано з державного рівня до місцевого рівня. Відповідно, вагомим є аналіз фінансування діяльності цивільного захисту в розрізі територіального підходу.

Таблиця 2. Видатки місцевих бюджетів на громадський порядок, безпеку та судову владу, 2020-2025 рр., млрд грн

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Громадський порядок, безпека та судова влада	0.57	1.74	11.11	16.82	20.05	17.57
Протипожежний захист та рятування	1.36	1.19	4.72	6.88	6.82	6.39
Інша діяльність у сфері громадського порядку, безпеки та судової влади	0.47	0.55	6.39	9.94	13.23	11.18

Джерело сформовано автором на основі [4]

Відтак, аналіз видатків місцевих бюджетів у сфері громадського порядку, безпеки та судової влади свідчить про суттєве зростання фінансування безпекових напрямів упродовж 2020-2025 рр. Така динаміка зумовлена трансформацією безпекового середовища та необхідністю підвищення рівня готовності територіальних громад до реагування на надзвичайні ситуації різного характеру в умовах воєнного стану. Відповідно до нових безпекових умов місцеве самоврядування посилює фінансування заходів, пов'язаних із забезпеченням громадської безпеки, захистом населення та підтримкою функціонування системи цивільного захисту на місцевому рівні.

Важливим напрямом видатків місцевих бюджетів є фінансування заходів протипожежного захисту та рятування, що безпосередньо пов'язані з функціонуванням системи цивільного захисту. Зазначене фінансування спрямовано на утримання та розвиток місцевих пожежно-рятувальних підрозділів, матеріально-технічне забезпечення аварійно-рятувальних формувань, модернізацію спеціалізованого обладнання, підготовку персоналу. Стійке фінансування зазначеного напрямку є важливим інструментом підвищення ефективності реагування на надзвичайні ситуації, зокрема пожежі, техногенні аварії та інші небезпечні події.

Визначено зростання видатків на сферу громадського порядку та безпеки, що є структурним елементом цивільного захисту на рівні територіальних громад. До видатків даного напрямку належить фінансування заходів з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях, створення та утримання добровільних формувань цивільного захисту, облаштування захисних споруд, систем оповіщення населення та інших елементів інфраструктури безпеки. В частині посилення процесів децентралізації місцеві бюджети в більшій мірі забезпечують фінансування заходів цивільного захисту, спрямованих на мінімізацію ризиків та підвищення стійкості громад до екзогенних та ендогенних факторів впливу.

Загальна динаміка видатків місцевих бюджетів у сфері громадського порядку та безпеки свідчить про поступове посилення ролі територіальних громад у забезпеченні цивільного захисту. Зростання обсягів фінансування відображає підвищення відповідальності органів місцевого самоврядування за реалізацію заходів безпеки, розвиток інституційної спроможності місцевих систем реагування та зміцнення механізмів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій. В результаті, варто зазначити, що фінансове забезпечення місцевих бюджетів є важливим елементом формування стійкої та ефективної системи цивільного захисту в Україні.

Висновки. Отже, на основі проведеного дослідження проаналізовано фінансово-економічне забезпечення заходів цивільного захисту у територіальних громадах України. Встановлено, що задля ефективного функціонування системи цивільного захисту важливим є раціональне формування та розподіл фінансових ресурсів, що базується на поєднанні державного, регіонального та місцевого фінансування. Основними джерелами ресурсного забезпечення виступають кошти державного та місцевих бюджетів, міжбюджетні трансферти, субвенції та міжнародна технічна допомога та партнерство з суб'єктами господарювання. Така багаторівнева система фінансування сприяє реалізації заходів із запобігання та реагування на надзвичайні ситуації.

Література

1. Андрієнко М. В., Гаман П. І., Гордєєв П. М. (2023). Особливості становлення цивільного захисту України в контексті безпекової функції. *Сучасний науковий журнал*, (1(1), 72-83. <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2023-1-1>
2. Борщевський В. В., Василиця О. Б., Матвєєв Є. Е. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне панування та механізми розвитку. *Держава та регіони. Сер. Публічне управління та адміністрування*. 2022. № 2 (76). С. 30-35.
3. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Офіційний сайт. URL: <https://dsns.gov.ua/>
4. Державний веб-портал бюджету для громадян. Офіційний сайт. URL: <https://openbudget.gov.ua/>
5. Іванченко І. П. Зарубіжний досвід організації системи цивільного захисту : організаційно-економічна складова. *Інвестиції : практика та досвід*. 2015. № 23. С. 156–159.
6. Кодекс цивільного захисту України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
7. Коробкін В., Яковлева Я. Удосконалення системи цивільного захисту територіальних громад як запорука підвищення рівня спроможностей єдиної державної системи цивільного захисту. *Науковий вісник: Державне управління*, № 1 (11) (2022), С.42–60.
8. Михайлов В., Ковровський Ю., Волянський П. Розвиток цивільного захисту в процесі реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. *Науковий вісник Національного гірничого університету*. 2018. № 4. С. 115–121.
9. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

10. Рогуля А.О. Роль органів місцевого самоврядування в забезпеченні безпеки життєдіяльності територіальних громад. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 2. С.99–102.

References

1. Andriienko, M. V., Haman, P. I. and Hordieiev, P. M. (2023), “Features of the formation of civil protection of Ukraine in the context of the security function“, *Suchasnyi naukovyi zhurnal*, vol. 1(1), pp. 72–83. DOI: 10.36994/2786-9008-2023-1-1.
2. Borshchevskyi, V. V., Vasylytsia, O. B. and Matvieiev, Ye. E. (2022), “Public administration under martial law: institutional transformations, strategic dominance and development mechanisms“, *Derzhava ta rehiony. Series: Public Administration and Administration*, vol. 2 (76), pp. 30–35.
3. Official website of the State Emergency Service of Ukraine (2026), available at: <https://dsns.gov.ua/> (Accessed 26 March 2026).
4. Official website of the State web portal of the budget for citizens (2026), available at: <https://openbudget.gov.ua/> (Accessed 26 March 2026).
5. Ivanchenko, I. P. (2015), “Foreign experience in organizing the civil protection system: organizational and economic component“, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 23, pp. 156–159.
6. Verkhovna Rada of Ukraine (2013), “The Code of Civil Protection of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (Accessed 26 March 2026).
7. Korobkin, V. and Yakovlieva, Ya. (2022), “Improvement of the civil protection system of territorial communities as a guarantee of increasing the capacity of the unified state civil protection system“, *Naukovyi visnyk: Public Administration*, vol. 1 (11), pp. 42–60.
8. Mykhailov, V., Kovrovskyi, Yu. and Volianskyi, P. (2018), “Development of civil protection in the process of reforming local self-government

and territorial organization of power in Ukraine“, *Scientific Bulletin of the National Mining University*, vol. 4, pp. 115–121.

9. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine “On Local Self-Government in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 26 January 2026).

10. Rohulia, A. O. (2017), “The role of local self-government bodies in ensuring the safety of life of territorial communities“, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 99–102.

Отримано редакцією журналу / Received: 19.03.26

Прорецензовано / Revised: 07.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 23.04.26